

ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА»

ФАКУЛЬТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Кафедра фармації

Затверджено
на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.
Завідувач кафедри Лук'янчук В.Д.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ У ФАРМАЦІЇ

Галузь знань: 22 Охорони здоров'я

Спеціальність: 226 Фармація, промислова фармація

Освітня програма: Фармація

Освітній ступінь: другий (магістерський) рівень вищої освіти

2021 – 2022 навчальний рік

1. Загальна інформація про дисципліну	
	<p>Силабус навчальної дисципліни « Етика та деонтологія у фармації» Спеціальність: 226 Фармація, промислова фармація Галузь знань: 22 Охорона здоров'я Освітня програма: Фармація</p>
Рівень вищої освіти	Магістр
Статус дисципліни	Обов'язкова
Посилання на сайт дистанційного навчання (Moodle)	https://mku.edu.ua/moodle/
Викладач (ПІБ, науковий ступінь, наукове звання, посада)	Висоцька Лариса Валеріївна, к. фарм.н., доцент
Контактна інформація викладача (телефон, E-mail викладача)	+380662969270 lora.chadova@gmail.com
Консультації	За попередньою домовленістю Viber (+380662969270) в робочі дні з 9.30 до 17.30)
Мова викладання	Українська
2. Опис дисципліни	
Анотація дисципліни	Предметом вивчення дисципліни є етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти та норми професійної поведінки фармацевтичних працівників.
Пререквізити	Дисципліна «Етика і деонтологія у фармації» має тісний зв'язок з такими дисциплінами як менеджмент та маркетинг у фармації, фармакологія, фармакоекономіка, організація та економіка фармації, фармацевтичне законодавство.
Постреквізити	Дисципліна є підґрунтям вивчення етики та деонтології у фармації, фізіології та анатомії людини, органічної хімії, фармацевтичної ботаніки, аптечної технології ліків, фармакології, фармакогнозії, промислової технології лікарських засобів, організації та економіки фармації, медичного та фармацевтичного товарознавства, належних практик у фармації, фармацевтичної хімії, менеджменту та маркетингу у фармації, стандартизації лікарських засобів, що передбачає інтеграцію викладання з вище зазначеними дисциплінами на формування умінь застосувати знання в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності;
Формат проведення дисципліни	Для заочної форми здобуття освіти можливим є поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.
Мета викладання дисципліни	«Етика і деонтологія у фармації» є формування системи знань з моралі, фармацевтичної етики, біоетики та фармацевтичної деонтології для подальшого належного виконання професійних обов'язків фахівцями фармації
3. Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми	
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.</p> <p>ЗК 7. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.</p> <p>ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іноземною мовою (переважно</p>

	англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.				
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	ФК 13. Здатність продемонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ.				
4. Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми					
ПРН 1	Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.				
ПРН2	Володіти комунікативними навичками на рівні вільного спілкування в професійному середовищі й громадській сфері щодо проблем фармацевтичної галузі.				
ПРН 3	Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.				
ПРН 6	Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів.				
ПРН 7	Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.				
ПРН 10	Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді. Дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.				
ПРН 21	Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.				
5. Ознаки дисципліни					
Семестр	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторна робота	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю
2	3	90	12	78	Екзамен
6. Обсяг дисципліни					
Види навчальної роботи			Загальна кількість годин		
Лекції			4		
Семінарські/Практичні/Лабораторні заняття			8		
Самостійна робота			78		
Всього			90		
7. План вивчення навчальної дисципліни					
Тема	Кількість годин				
	лекції	практичні, семінарські, лабораторні заняття		самостійна робота	
Тема 1. Визначення понять «спілкування» і «комунікація»: історико-культурний аспект	0	1		12	
Тема 2. Морально-психологічні принципи	1	1		11	

спілкування і комунікації			
Тема 3. Культура спілкування та комунікативна культура	1	1	11
Тема 4. Комунікативна компетенція і компетентність	1	1	10
Тема 5. Комунікативні стратегії	1	1	11
Тема 6. Комунікативні стилі	0	2	11
Тема 7. Метамоделі у спілкуванні	0	1	12
Загальна кількість годин	4	8	78

8. Самостійна робота здобувача

Тема	Завдання для самостійної роботи здобувачів	Рекомендована література
Тема 1. Визначення понять «спілкування» і «комунікація»: історико-культурний аспект	Змістовність, аргументованість, цілісність, науковість, обґрунтованість висновків, повнота викладу матеріалу, оформлення	1,2,3,4,5,8,10
Тема 2. Морально-психологічні принципи спілкування і комунікації	Змістовність, аргументованість, цілісність, науковість, обґрунтованість висновків, повнота викладу матеріалу, оформлення	2,3,5,6,7,8
Тема 3. Культура спілкування та комунікативна культура	Змістовність, аргументованість, цілісність, науковість, обґрунтованість висновків, повнота викладу матеріалу, оформлення	1,2,3,4,6,7,9
Тема 4. Комунікативна компетенція і компетентність	Змістовність, аргументованість, цілісність, науковість, обґрунтованість висновків, повнота викладу матеріалу, оформлення	1,2,3,4,6,7,9
Тема 5. Комунікативні стратегії	Змістовність, аргументованість, цілісність, науковість, обґрунтованість висновків, повнота викладу матеріалу, оформлення	1,2,4,6,7,8
Тема 6. Комунікативні стилі	Змістовність, аргументованість, цілісність, науковість, обґрунтованість висновків, повнота викладу матеріалу, оформлення	1,2,4,6,8,9,10
Тема 7. Метамоделі у спілкуванні	Змістовність, аргументованість, цілісність, науковість, обґрунтованість висновків, повнота викладу матеріалу, оформлення	1,2,4,6,7,8

9. Технічне та програмне забезпечення (обладнання)

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль).
Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

10. Список літератури

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В., Александрова О. О. та ін. Тексти лекцій з дисципліни «Етика та деонтологія у фармації». Одеса: ОНМедУ, 2020. 110 с. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Александрова О. О., Вишницька І. В. та ін. Етика та деонтологія у фармації: практикум. Одеса: ОНМедУ, 2020. 45 с. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В., Александрова О. О. та ін. Етика та деонтологія у фармації: навч. метод. посіб. Одеса: ОНМедУ, 2019. 90 с.
--------------------	---

	<p>4. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. 16 с.</p> <p>5. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Іщенко Т. Д., Мельничук Т. Ф., Чуприк Н. В. Етика ділового спілкування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 344 с.</p> <p>6. В. Л. Петрушенко. Етика та естетика. 2-ге видання, виправлене та доповнене: навч. підруч. / за ред. В. Л. Петрушенко. Львів: Новий світ-2000, 2018. 306 с.</p> <p>7. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів. навч. посіб. Для студентів ВНЗ / за ред. Т. П. Яхно. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 175 с.</p> <p>8. Якименко Л.Ю. Мотивація - основа управління людськими ресурсами. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 144 с.</p> <p>9. Sofronova I. V., Malyi V. V., Timanyuk I. V., Kobets M. N., 2015. Ethics and deontology in pharmacy: texts of lectures. Kharkiv: NUPh, 2015. 68 p.</p> <p>10. V. V. Malyi, I. V. Timanyuk, Z. R. Safiulina, Ethics and deontology in pharmacy: meth. recom. for seminar classes. Kh.: NUPh, 2015. 50 p.</p>
Додаткова література	<p>11. Котвіцька А. А., Сурікова І. О., Гавриш Н. Б. Дослідження впровадження етичного кодексу фармацевтичних працівників України у практичну діяльність. Соціальна фармація в охороні здоров'я. 2015. Вип 1. С. 45-52.</p> <p>12. Світлична Є. І., Берестова А. А., Тележкіна О. О. Фахова мова фармацевта: базовий підруч. для студентів вищ. фармацев. навч. закл. (фармац. ф-тів.) ІV рівня акредитації 2-ге вид., випр. та допов. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2017. 312 с.</p> <p>13. Балагуш О.О. Организационное поведение (практикум: деловые игры, тесты, конкретные ситуации). Киев: Сварог, 2018. 320 с.</p> <p>14. Котвіцька А. А., Чмихало Н. В. Ретроспективний огляд формування моральних принципів медичної та фармацевтичної етики. Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики: матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. 27-28 берез. 2014 р. / НФаУ, м. Харків, 2014. С. 101-103.</p> <p>15. Мнушко З.Н., Сафиулина З.Р., Пестун И.В., Оккерт И.Л. Знание профессиональной этики и деонтологии – составляющая успеха в деятельности провизора. Провизор. 2011. Вип. 6. С. 30 – 35.</p> <p>16. Носик О. М., Буніна Г. Д. Вплив корпоративної культури на ефективність функціонування підприємства. Професійний менеджмент в сучасних умовах розвитку ринку: матеріали доп. ІV наук.-практ. конф. 3 міжнар. участю, м. Харків, 3 листоп. 2015 р. Х. 2015. С. 22-23.</p> <p>17. Мнушко З. М., Діхтярьова Н. М. Менеджмент та маркетингу у фармації. Ч. ІІ. Маркетинг у фармації : підручн. для студ. ВНЗ. – 2-ге вид., доп. та перероб. / за ред. З. М. Мнушко. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. 512 с.</p>
Інформаційні ресурси в Інтернеті	<p>1. Електронний архів Національного фармацевтичного університету - http://dspace.nuph.edu.ua</p> <p>2. Журнал « Маркетинг и реклама» - www.mr.com.ua/ozhurnale.html</p> <p>3. Журнал «Вісник фармації» - www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem.../index.html</p>

	<p>4. Журнал «Провизор» - www.provisor.com.ua/</p> <p>5. Маркетинг газета - http://www.uam.in.ua/rus/projects/marketingnewspaper/arhive.php</p> <p>6. Маркетинговые исследования в Украине - www.marketingresearch.in.ua</p> <p>7. Наукова бібліотека - www.lib.nuph.edu.ua</p> <p>8. Освіта в Україні - www.osvita.com.ua/universities/</p> <p>9. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - http://zakon.rada.gov.ua</p> <p>10. УАМ: Журнал «Маркетинг в Україні» - www.uam.in.ua/rus/projects/marketing-In-ua/</p> <p>11. Фармацевтичний журнал: науково-практичний журнал - www.nbuu.gov.ua/old_jrn/Chem.../index.html</p>
11. Політика навчальної дисципліни	
<p>Неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання самостійних завдань із теми. Якщо здобувач пропустив (не відпрацював) більше 50 % занять, він повинен скласти тести (дистанційне навчання) і тільки тоді буде допущений до складання заліку. Обов'язковою умовою отримання заліку є відвідування здобувачем більш як 50 % занять. Відвідування занять обов'язкове.</p>	
12. Система оцінювання та вимоги	
Загальна система оцінювання курсу	<p>Об'єктом оцінювання є рівень засвоєння програмного матеріалу дисципліни різного характеру та рівня складності на проміжних чи заключних етапах його вивчення.</p> <p>Завданням оцінювання є перевірка: рівня засвоєння певного теоретичного матеріалу; набутих навичок виконання різного характеру практичних і розрахункових робіт з опорою на теоретичні знання; уміння самостійно опрацьовувати теоретичний матеріал і осмислювати зміст теми чи розділу; уміння публічно чи письмово представляти певний матеріал (презентація); уміння інтегрувати необхідні знання із дисциплін, вивчених раніше; уміння аналізувати, синтезувати й оцінювати інформацію тощо.</p> <p>Оцінювання поточного і семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС</p>
Критерії оцінювання письмової роботи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повнота відповіді або виконання завдання; 2. Рівень сформованості логічних умінь: елементарні дії; операція, правило, алгоритм; правила визначення понять; формулювання законів і закономірностей; структурування суджень, умовиводів, доводів, описів.
Критерії оцінювання роботи здобувачів на семінарських заняття	<p>Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.</p> <p>Під час дискусії важливі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повага до колег, - толерантність до інших та їхнього досвіду, - сприйнятливості та неупередженості, - здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента, - ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою

	<p>позицію під впливом доказів, - я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнень, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції, - обов'язкове знайомство з першоджерелами.</p> <p>Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.</p>
Критерії оцінювання роботи здобувачів на практичних заняттях	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повнота відповіді або виконання завдання. 2. Рівень самостійності здобувача. 3. Рівень навчально-пізнавальної діяльності.
Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повнота відповіді або виконання завдання. 2. Рівень самостійності здобувача. 3. Сформованість навчально-інформаційних умінь. 4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь. 5. Рівень сформованості фахових вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання).
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль у формі <i>екзамену</i> здійснюється на основі зарахування всіх виконаних здобувачами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 % завдань)

Узагальнені критерії оцінювання поточної успішності здобувача вищої освіти

За шкалою ECST	Сума балів	Оцінка за нац. шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
A	90-100	5 відмінно	Глибокі знання передбаченого програмного матеріалу. Грамотні і логічні відповіді на поставлені запитання. Здобувач приймає правильні рішення при розв'язанні практичних завдань, бездоганно володіє прийомами роботи з устаткуванням, приладами та комп'ютером; самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
B	82-89	4 добре	Знання суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.
C	75-81	4 добре	Знання суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.
D	64-74	3 задовільно	Знання неповні, поверхневі. Здобувач відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними

			вміннями навчальної діяльності.
Е	60-63	3 задовільно	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.
FX	35-59	2 незадовільно з можливістю повторного складання	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
F	1-34	2 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.